

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.110 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

la propunerea legislativă intitulată „*Lege privind restabilirea drepturilor de proprietate și a reparațiilor pentru daunele cauzate proprietății private în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989*”, inițiată de 36 de senatori aparținând grupului parlamentar al PRM.

I. Principalele reglementări

1. Prin această inițiativă legislativă, autorii propun abrogarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului și a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989.

2. Principalele prevederi ale inițiativei legislative se referă la:
- restituirea în natură a imobilelor, navelor, creanțelor, acțiunilor și părților sociale trecute în proprietatea statului în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 prin acte legislative, decizii administrative ori având ca bază contracte încheiate prin vicierea consimțământului, dacă se află în

proprietatea statului și se găsesc în starea inițială, de la data exproprierii;

- acordarea de despăgubiri în acțiuni și titluri de proprietate pentru bunurile care nu se mai află în proprietatea statului ori nu se găsesc în starea din momentul exproprierii;
- stabilirea condiției ca beneficiarii restituirilor sau despăgubirilor să fi fost cetățeni români cu domiciliul în România, atât la data de 5 martie 1945 cât și la data de 22 decembrie 1989;
- stabilirea cuantumului maxim al despăgubirilor la suma de 50.000 dolari SUA.

II. Observații și propuneri

1 Propunerea legislativă prezentată este lacunară, față de situațiile reglementate de Legea nr. 10/2000 și de Legea nr. 112/1995. Astfel, nu se face nici o referire la imobilele preluate fără titlu, acestea fiind excluse nejustificat din sfera de reglementare a propunerii legislative. În locul sintagmei "*imobile preluate abuziv*", utilizată de Legea nr. 10/2001, în propunerea legislativă se folosește sintagma "*imobile preluate de stat*", astfel încât se mărește sfera de cuprindere și la imobilele trecute în proprietatea statului prin acte care reprezintă just titlu.

2. Propunerea legislativă nu prevede posibilitatea acordării de despăgubiri bănești la valoarea reală a imobilului, ci numai restituirea în natură sau măsuri în echivalent, constând în titluri de valoare sau acțiuni, indiferent de destinația imobilelor, până la valoarea maximă de 50.000 de dolari SUA.

3. Deși inițiativa legislativă parlamentară are ca obiect, potrivit **art. 1 alin. (1)**, „*imobilele, navele, creanțele, acțiunile și părțile sociale*”, întregul conținut al acesteia se raportează numai la restabilirea drepturilor de proprietate asupra imobilelor.

4. Referitor la **art. 1 alin. (3)**, precizăm că Legea nr. 10/2001 are o dispoziție asemănătoare, stabilind în art 40 că prin lege specială ulterioară se vor reglementa modalitățile, cuantumul și procedurile de acordare a despăgubirilor bănești, care pot fi plafonate.

Plafonarea nu se poate stabili însă prin prevederea unei sume fixe. Potrivit Expertizei Consiliului Europei privind aplicarea principiului "*restitutio in integrum*" în materie de imobile și terenuri în România, "*dacă statul decide plafonarea despăgubirii, plafonul trebuie adaptat la*

fiecare persoană interesată printr-o sumă raportată la valoarea bunului sau bunurilor".

De asemenea, *"plafonul unic și nediferențiat nu permite să se asigure fiecăruia dintre foștii proprietari o sumă proporțională cu valoarea bunurilor sale".*

5. Dispozițiile **art. 2 alin. (1)** sunt neconstituționale, instituind o discriminare nu numai între foștii proprietari, cetățeni străini și români, dar și între cetățenii români, făcând distincție între cei cu domiciliul în România și cei cu domiciliul în străinătate, încălcându-se astfel art. 16 și art. 18 din Constituție.

De altfel, Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens stabilind: *"condiționarea, prin lege, a acordării reparației pentru locuințele trecute în proprietatea statului de obligația de a domicilia în țară reprezintă, fără îndoială, o măsură care înfrânge egalitatea cetățenilor, statornicind, în detrimentul celor ce domiciliază în străinătate, o discriminare inacceptabilă în lumina art. 16 din Constituție".* (Decizia nr. 73/1995).

6. Cu privire la trimiterea făcută, **în art. 3**, la bunurile prevăzute de art. 135 alin. (3) din Constituție, apreciem că inițiatorii s-au referit la bunurile prevăzute de art. 135 alin. (4) din Constituție, iar dispoziția ar trebui coroborată cu art. 6 din Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia.

7. Referitor la **art. 5 alin. (2)**, precizăm că nu se justifică exceptarea imobilelor grevate cu ipotecă de la restituirea în natură, deoarece fostul proprietar are la îndemână posibilitățile din dreptul comun pentru a obține stingerea ipotecii.

Dispoziția **alin. (2) al art. 5** este ambiguă și lasă descoperite ipotezele în care diferența între valoarea imobilului și valoarea creanței este infimă sau inexistentă, caz în care fostul proprietar nu are dreptul nici la restituirea în natură, nici nu poate obține despăgubiri.

8. O serie de prevederi ale Legii nr. 10/2001 sunt preluate identic sau aproape identic în propunerea legislativă, ceea ce face ca aceasta să nu fie oportună. Astfel: **art. 6** preia unele prevederi ale art. 9, 13 și 14 din Legea nr. 10/2001; **art. 7** reiterează art. 15 din Legea nr. 10/2001; **art. 9** reia alineatele (6) și (7) ale art. 10 din Legea nr. 10/2001 etc.

9. **Capitolul IV**, referitor la procedura de urmat de către persoana îndreptățită la restituirea în natură a imobilului care se găsește în proprietatea sau posesia statului, ori în scopul solicitării de despăgubiri, nu reglementează situațiile în care bunurile sunt în proprietatea sau în posesia organizațiilor cooperatiste sau altor persoane juridice, ipoteze des întâlnite în practică.

10. Referitor la **art. 16 alin. (2)**, precizăm că recursul în anulare se poate exercita numai dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificat prin Ordonanțele de Urgență ale Guvernului nr. 138/2000 și nr. 59/2001.

Motivele de recurs în anulare sunt expres prevăzute de art. 330 din Codul de procedură civilă, această cale extraordinară de atac putându-se exercita numai într-un anumit termen (1 an), potrivit art. 330¹.

Prin urmare, nu se justifică o dispoziție suplimentară care să consacre dreptul părților de a solicita introducerea acestei căi de atac și nici un alt moment de la care începe să curgă termenul de un an pentru declararea recursului în anulare.

III . Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere cele prezentate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Ministru
Adrian NĂSTASE

Domnului senator Nicolae VĂCĂROIU
Președintele Senatului